

REPUBLIKA CRNA GORA

UPRAVA POMORSKE SIGURNOSTI - BAR

www.msd-ups.org

SIGURNOST I BEZBJEDNOST NA MORU

**INFORMACIJE ZA DOMAĆE
I STRANE NAUTIČARE**

Bar, mart 2007. godine

SIGURNOST I BEZBJEDNOST NA MORU

**INFORMACIJE ZA DOMAĆE
I STRANE NAUČICARE**

Izdaje:

Uprava pomorske sigurnosti - Bar

Pripremili:

Rakočević Kap. Krsto

Direktor

Uprava pomorske sigurnosti

Ratković Kap. Predrag

Načelnik Službe traganja i spašavanja na moru

Uprava pomorske sigurnosti

CRNA GORA – LJEPOTA OD KOJE ZASTAJE DAH

Republika Crna Gora (površine 13.812 km² sa 630.000 stanovnika) nalazi se na jugu Balkanskog poluostrva. S jedne strane izlazi na jadransko–mediteranski geografski prostor, a s druge strane, preko Panonskog basena, povezuje se sa Srednjom Evropom.

Crna Gora je po prostoru mala ali po prirodnim komparativnim prednostima, bogatstvu kulturno – istorijskih znamenitosti i mnogo čemu drugome predstavlja jednu od najljepših turističkih destinacija. Najrazvijeniji oblici turizma su kupališni (ljetnji) i zimski turizam.

Na crnogorskom primorju (dužina obale 294 km), nalaze se brojne pjeskovite i šljunkovite plaže (ukupno ih je 117, dužine 73 km). Dužina pješčanih plaža je 33 km. Kapacitet plaža je 230.000 kupa-ča. Činjenica da je temperatura vazduha tokom 6 mjeseci godišnje veća od 18° C, uz odgovarajuću temperaturu vode i povišenu inso-laciju, čini da Crnogorsko primorje spada u grupu najtoplijih i najsun-čanijih turističkih regija Mediterana.

Mada se svrstava u grupu mediteranskih zemalja, Crna Gora predstavlja i tipično planinsko područje u kome prostori iznad 1.000 metara nadmorske visine zauzimaju čak 60,5 % teritorije. Crno-gorski planinski vijenac što se prostire od Maglića, Volujka i Bioča na zapadu, pa do Prokletija na istoku, ispresijecan veličanstvenim kanjonima Pive, Komarnice, Sušice, Tare i Morače, okićen sa preko 35 živopisnih jezera, predstavlja jednu od najatraktivnijih i ekološki najočuvanijih planinskih regija Evrope.

Stari grad Kotor i kanjon Tare su izuzetne vrijednosti i pod zaštitom su UNESCO-a. Postoje četiri nacionalna parka, koji su najatraktivniji i ekološki najočuvaniji prirodni rezervati: "Durmitor", "Bio-gradska gora", "Skadarsko jezero" i "Lovćen", a u pripremi je da budu proglašena još dva: "Orjen" i "Prokletije".

Crna Gora je morska pjena, ali i sniježna prašina. U novembru ili maju mjesecu turista može da se kupa u čistom moru, a nakon dva sata vožnje automobilom, u istom danu, i da se skija na planinama Bjelasici ili Durmitoru.

Najkompletnije i najpouzdanije informacije o turističkoj ponudi Crne Gore možete naći na Internet stranici Turističke organizacije Crne Gore, na adresi: www.visit-montenegro.org .

REPUBLIKA CRNA GORA

Da bi ste se bolje snašli odnosno dobili potrebne informacije o svim turističkim sadržajima koje nudi Crna Gora, dajemo vam kontakt telefone turističkih centara svih primorskih gradova:

Turistički centar:	Kontakt telefon:
Ulcinj	085/412-595
Bar	085/312-912
Budva	086/402-550
Tivat	082/671-324
Kotor	082/325-952
Herceg Novi	088/350-840

JADRANSKO MORE

Jadransko more obuhvata 138.595 km² površine. Ukupna dužina svih obala (kopna i ostrva) iznosi 7.912 km. Kopnena obala Jadranskog mora je 3.737 km, dužina Jadranskog mora iznosi 783 km, širina do 217 km.

U Tršćanskom zalivu najveća dubina je 25 m koja raste prema jugu, tako da u južnojadranskoj kotlini iznosi 1.240 m. Ostrva leže uglavnom uz hrvatsku obalu. Od ukupno 1.250 ostrva, manjih ostrva, grebena i hridi najviše ih je u Hrvatskoj (1.185). Najveća ostrva su Krk (410 km²), Cres (405 km²) i Brač (395 km²).

Temperatura mora raste od sjevera prema jugu. Najniže temperature površinskog sloja su u februaru (od 7° do 13 C), najviše u avgustu (od 22 do 25 C). Otvoreno more je toplije od priobalnog pojasa.

Jadransko more ubraja se u slanija mora. Slanost opada od juga prema sjeveru. Prosječna slanost iznosi 25,3 ‰.

Providnost mora je najmanja na sjevernom Jadranu (5-39 m), a najveća u južnom (16-56 m). Temperatura vazduha najniža je u januaru sa srednjim temperaturama do 10° C na južnom i 2° C na sjevernom Jadranu, a najviša u julu sa srednjim tempera-turama od 22 do 26° C.

Ukupna dužina crnogorske obale	294 km
Ukupna dužina morske granice RCG	148 km
Dužina granice prema Republici Hrvatskoj	22 km
Dužina granice prema Republici Albaniji	22 km
Dužina granice teritorijalno more – epikontinentalni pojas	104 km
Površina unutrašnjih morskih voda RCG	362 km²
Površina teritorijalnog mora RCG	2099 km²
Površina epikontinentalnog pojasa	3885 km²

SKADARSKO JEZERO

Nacionalni park Skadarsko jezero, sa površinom od 372,3 km², predstavlja najveći rezervoar slatke vode na Balkanu.

Sa velikim brojem biljnih i životinjskih vrsta, velikim brojem ostrva, manastira, crkava i džamija, Nacionalni park Skadarsko jezero predstavlja prirodni park, most gdje se sreću tri kulture, prostor sa velikom ekspanzijom turizma, eko-turizma, seoskog i nautičkog turizma, prostor sa razvijenim umjetničkim kolonijama, kupalištima, prostor idealan za posmatranje ptica, izlete biciklom, vožnje kajakom, čunovima itd.

Nacionalni park Skadarsko jezero predstavlja značajno stanište vodenih ptica (oko 270 vrsta).

Dužina Skadarskog jezera	44 km
Širina Skadarskog jezera	14 km
Ukupna dužina obale Skadarskog jezera	207 km
Dužina dijela obale Skadarskog jezera koji pripada RCG	149.5 km
Ukupna površina Skadarskog jezera	372.3 km²
Površina dijela Skadarskog jezera koji pripada RCG	229.8 km²
Dužina državne granice prema Republici Albaniji	38 km
Srednja dubina Skadarskog jezera	5.01 m

SIGURNOST I BEZBJEDNOST NA MORU

PODSJEĆAMO VAS ŠTA SVE TREBA ZNATI, I O ČEMU SVE TREBA VODITI RAČUNA AKO STE SE ODLUČILI DA KRENETE NA MORE, ŠTA OD VAŠ TRAZI ZAKON, ŠTA NAM KAŽE ISKUSTVO, NA KOGA MOŽETE RAČUNATI, A SVE ZATO DA BI ODMOR ČAMCEM, JAHTOM ILI BRODOM BIO UPRAVO ONO ŠTO STE OD NJEGA I OČEKIVALI - UŽIVANJE U SLOBODI KRETANJA

Nema sigurne plovidbe bez dobre pripreme kao i poznavanja i poštovanja propisa, ali i svih onih iskustvom stečenih pravila ponašanja na moru. Namjera nam je da vas upoznamo ili podsjetimo na šta sve treba obratiti pažnju kada se spremate krenuti na more.

Za sigurnost čamca i posade najodgovorniji su vođa i članovi čamca i sama posada. Ipak treba znati da se za sigurnu plovidbu, sprječavanje nezgoda, kao i za pomoć u slučaju nezgode ili havarije brinu: Uprava pomorske sigurnosti - Bar, Lučke kapetanije Bar i Kotor i Granična pomorska policija.

UPRAVA POMORSKE SIGURNOSTI

Uprava pomorske sigurnosti je organ državne uprave koji se bavi stručnim i tehničkim poslovima iz oblasti utvrđivanja sposobnosti za plovidbu brodova i drugih plovni i plutajućih objekata i na osnovu toga izdavanja odgovarajućih isprava i svjedočanstava; poslovima praćenja i primjene međunarodnih propisa koji se odnose na rad Uprave; poslovima vršenja radio-službe radi zaštite ljudskih života na moru i radi sigurnosti plovidbe; poslovima organizovanja i koordinacije prilikom akcija traganja i spašavanja na moru; poslovima utvrđivanja, uređivanja i održavanja pomorskih plovni puteva i postavljanja objekata bezbjednosti plovidbe na njima i obezbjeđivanja njihovog pravilnog funkcionisanja kao i poslovima zaštite mora od zagađenja sa brodova.

Ime:	Telefon:	Fax:	E-mail:
Uprava pom. sigurnosti	085/313-241	085/313-274	<i>ups.direktor@cg.yu</i>

**KOORDINACIONI CENTAR TRAGANJA
I SPAŠAVANJA NA MORU (MRCC BAR)**

Uprava pomorske sigurnosti vrši poslove organizovanja i koordinacije prilikom akcija traganja i spašavanja na moru, preko Koordinacionog centra traganja i spašavanja na moru (MRCC BAR).

MRCC BAR

Poslovi organizovanja i koordinacije prilikom akcija traganja i spašavanja na moru obavljaju se u skladu sa Nacionalnim planom traganja i spašavanja na moru i Međunarodnom konvencijom o traganju i spašavanju na moru iz 1979. godine (SAR Convention, 1979).

Nacionalni plan utvrđuje načela rada i djelovanja, zadatke i dužnosti, mjere i postupke službenih lica i način korišćenja sredstava tokom pripravnosti, odnosno tokom akcija traganja i spašavanja na moru.

MRCC BAR - OPREMA I UREĐAJI

- **GMDSS** - radio sistem za globalnu sigurnost na moru, za područje plovidbe A1 na VHF frekvenciji (do 30 Nm) i područje plovidbe A2 na MF frekvenciji (do 150 Nm), omogućava da MRCC BAR, preko DSC uređaja, u svakom momentu može pozvati određeni brod, grupu brodova, brodove na određenom geografskom području i sve brodove.

POMOĆ I INFORMACIJE: VHF CH16/CH24 – 085/9833 - 067 642 179 - 085/313-241

- **RADIO-GONIOMETAR** - za VHF područje (do 30 Nm), omogućava da MRCC BAR u svakom momentu ima azimut plovnog objekta koji preko brodske radio-stanice komunicira sa MRCC BAR.

- **AIS BAZNA STANICA** - za VHF područje (do 30 Nm), preko koje MRCC BAR vrši video nadzor na morskim poja-som RCG. AIS bazna stanica sa uređajem za grafičko pred-stavljanje (ECDIS viewer) omogućava da u svakom momentu MRCC BAR ima statičke i dinamičke podatke o svim plovnim objektima koji prolaze kroz zonu odgovornosti MRCC BAR.

Uprava, odnosno njene službe, opremljene su sa svim međunarodno propisanim uređajima i opremom koji omogu-ćavaju primanje poziva u pomoć i dovoljna su garancija da će se na svaki poziv u pomoć upućen sa mora blagovremeno reagovati. MRCC BAR ima uvijek slobodan telefonski broj 085/9833. Poziv za pomoć može se uputiti i na telefone:

Ime:	Telefon:	Fax:	Mobilni:	E-mail:
MRCC BAR	085/313-088	085/313-600	067 642 179	<i>msd.mrccbar@cg.yu</i>

Na VHF ch16 i ch24, VHF DSC ch70, MF 2182 KHz i MF DSC 2187.5 KHz organizovana je služba slušanja (24h).

ZONA ODGOVORNOSTI MRCC BAR

KOORDINACIONO TIJELO OBALSKE STRAŽE RCG

Za službu traganja i spašavanja najvažnija je pravovremena informacija i pozicija onih kojima je pomoć potrebna.

U radu Koordinacionog tijela obalske straže RCG (KTOS) zastupljeni su Uprava pomorske sigurnosti, Lučke kapetanije Bar i Kotor, Granična pomorska policija i Regionalni centar za podvodno razminiranje i obuku ronilaca iz Bijeleske.

Zona odgovornosti KTOS-a podijeljena je na 6 sektora odgovornosti i to: Podgorica (Božaj/Virpazar), Herceg Novi, Kotor, Budva, Bar i Ulcinj.

SEKRETARIJAT KOORDINACIONOG TIJELA OBALSKE STRAŽE RCG

KTOS u svom sastavu ima Sekretarijat kojim rukovodi Sekretar. Sekretarijat u svom sastavu ima dežurnu službu koja funkcioniše 24 sata.

Kontakt telefoni Sekretarijata Koordinacionog tijela Obalske straže:

Ime:	Telefon:	Fax:	Mobilni:
Sekretarijat KTOS-a	085/312-790	085/312-790	067 284 162

PLOVNA SREDSTVA U PRIPRAVNOSTI

MRCC BAR organizuje i koordinira akcije traganja i spašavanja na moru i u skladu sa procjenom i ukazanom potrebom odlučivaće o načinu i obimu angažovanja ostalih subjekata Koordinacionog tijela obalske straže RCG, a u skladu sa njihovim nadležnostima.

Za vašu sigurnost na moru MRCC BAR može angažovati 21 manji brzi čamac, 4 veća plovna objekta kao i 5 tegljača, a na raspolaganju su i jedinice vazduhoplovstva MUP-a i Vojske RCG.

LUČKE KAPETANIJE BAR I KOTOR

Lučka kapetanija Bar (ispostave Ulcinj, Budva i Virpazar), kao i Lučka kapetanija Kotor (ispostave Tivat i Zelenika), vrše inspekcijski nadzor nad primjenom propisa kojima se uređuju odnosi u obalnom moru i unutrašnjim vodama RCG.

ČAMAC LUČKE KAPETANIJE BAR

Lučke kapetanije vrše upravne, inspekcijske i tehničke poslove iz oblasti sigurnosti i bezbjednosti plovidbe.

Upravni poslovi su: upis brodova i čamaca u upisnike, organizovanje stručnih ispita za pomorce i izdavanje isprava članovima posade brodova i čamaca.

Inspekcijski poslovi su: nadzor nad lukama, marinama i pristaništima u pogledu opremljenosti i osposobljenosti njihovih operativnih obala, nadzor nad brodovima u lukama u pogledu zaštite lica na brodu i zaštite životne sredine, nadzor nad brodovima u pogledu njihove osposobljenosti za plovidbu, nadzor nad članovima posade brodova i čamaca u pogledu broja, njihove osposobljenosti i ovlašćenja za obavljanje određenih dužnosti i poslova u skladu sa ispravama o ukrcaju, nadzor nad uređivanjem i održavanjem plovni puteva i objektima bezbjednosti plovidbe na tim plovni putevima, nadzor nad radom vršenja radio službe koja služi sigurnosti plovidbe i zaštiti ljudskih života na moru, ekološkom zaštitom kao i nadzor nad obavljanjem meteorološke službe koja služi sigurnosti plovidbe.

Tehnički poslovi su: vođenje prekršajnih postupaka u upravnom postupku protiv pravnih i fizičkih lica kao počinitelaca pomorskih prekršaja.

Ime:	Telefon:	Fax:	E-mail:
Lučka kapetanija Bar	085/312-733	085/311-384	harbourm@cg.yu
Lučka kapetanija Kotor	082/304-312	082/304-313	kapetani@cg.yu

GRANIČNA POMORSKA POLICIJA

Granična pomorska policija, kao ispostava Sektora granične policije, u okviru Uprave policije, predstavlja specijalizovanu, organizovanu, obučenu i opremljenu jedinicu namijenjenu za vršenje poslova bezbjednosti na vodi.

Graničnu pomorsku policiju sačinjavaju tri Ekspoziture granične pomorske policije: Podgorica, Herceg Novi i Bar. U okviru Ekspozitura granične pomorske policije nalaze se filijale patrolnih čamaca i brodova, koji predstavljaju osnovne i samostalne operativne jedinice Granične pomorske policije, osposobljene za vršenje svih poslova i zadataka bezbjednosti na vodi i priobalju. Filijale PČ Granične pomorske policije su: Podgorica (Virpazar i Božaj), Herceg Novi, Kotor, Budva, Bar i Ulcinj.

Pripadnici Granične pomorske policije vrše poslove i zadatke bezbjednosti na vodi:

- poslovi nadzora državne granice na vodi;
- poslovi bezbjednosti RCG;
- poslovi zaštite života, lične i imovinske sigurnosti građana;
- poslovi spriječavanja vršenja krivičnih djela i prekršaja;
- poslovi pronalaženja i hvatanja učinilaca krivičnih djela i prekršaja i njihovo dovođenje nadležnim organima;
- poslovi obezbjeđenja.

Osnovni zadatak Granične pomorske policije je vršenje poslova i zadataka nadzora državne granice na vodi, koja se na Jadranskom moru proteže u dužini od 148 km, na Skadarskom jezeru u dužini od 38 km i na rijeci Bojani od 28 km.

Granična pomorska policija trenutno raspolaže sa 2 patrolna broda i 19 patrolnih čamaca, koji se nalaze u trenutnoj i neprestanoj (24 h) gotovosti za izvršenje svih namjenskih zadataka.

Granična pomorska policija takođe vrši multisenzorno osmatranje akvatorija Jadranskog mora, Skadarskog jezera i rijeke Bojane vršeći pri tome: radarsko osmatranje, termovizijsko osmatranje, televizijsko osmatranje, optoelektronsko osmatranje aktivnim i pasivnim sredstvima i optičko, vizuelno i zvučno osmatranje.

Kontakt telefoni Operativnog centra Granične pomorske policije:

Ime:	Telefon:	Fax:	Mobilni:
Operativni centar GPP	081/247-689	081/247-689	067 284 162

POMOĆ I INFORMACIJE: VHF CH16/CH24 – 085/9833 - 067 642 179 - 085/313-241
REGIONALNI CENTAR ZA OBUKU RONILACA
I PODVODNO RAZMINIRANJE - BIJELA
PODVODNE AKTIVNOSTI - RONJENJE

Pod pojmom podvodnih aktivnosti podrazumijeva se svaki boravak lica pod površinom vode sa ili bez ronilačke opreme, tehničkih pomagala ili naprava sa kojima se upravlja sa površine ili autonomno.

Ronjenje se obavlja uz posjedovanje ronilačke legitimacije, koju izdaje Javna ustanova "Regionalni centar za obuku ronilaca i podvodno razminiranje, pružanje pomoći, spašavanje i kontrolu na moru".

Ronilačka legitimacija važi godinu dana od dana izdavanja, a legitimaciju može dobiti samo lice koje posjeduje svjedočanstvo o završenoj ronilačkoj obuci, izdato od međunarodne ronilačke škole koju priznaje Regionalni centar.

Podvodne aktivnosti - ronjenje obavlja se organizovano preko ronilačkih centara, ronilačkih klubova ili drugih pravnih lica koja posjeduju odobrenje za obavljanje podvodnih aktivnosti, izdato od Regionalnog centra.

Područje na kojem se obavlja ronjenje mora biti vidljivo obilježeno. Obilježavanje se obavlja postavljanjem signalne plutače u sredini područja ronjenja, narandžaste ili crvene boje, prečnika najmanje 30 cm ili ronilačkom zastavicom (narandžasti pravougaonik sa bijelom dijagonalnom crtom) ili pomorska zastavica slova "A" međunarodnog signalnog kodeksa ili visoko istaknutom ronilačkom zastavom na plovnom objektu sa kojega se obavlja ronjenje.

Nemojte zaboraviti da kamerom ili foto aparatom zabilježite svoje ulove, uvijek ima onih koji pričaju ne vjeruju.

Kontakt telefon Regionalnog centra kao i kontakt telefoni ostalih ronilačkih klubova:

Ime:	Kontakt telefoni:	
Reg.cen.za pod.razm. i ob.ron.-Bijela	088/683-477	067 284 717
R.K.“Južno more“-Bar	085/314-262	069 025 616
R.K.“Deep and blue“-Sveti Stefan	086/402-977	069 030 003

**SLUŽBA ZA VANREDNE SITUACIJE
I CIVILNU BEZBJEDNOST REPUBLIKE CRNE GORE**

PRIRODNE NESREĆE I TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE HAVARIJE

Uprava pomorske sigurnosti jedan je od subjekata Službe za vanredne situacije i civilnu bezbjednost RCG, koja se nalazi u sastavu MUP-a RCG.

Služba za vanredne situacije i civilnu bezbjednost RCG u svom radu oslanja se na odredbe Nacionalne strategije za vanredne situacije, kojom se definišu načela rada i djelova-nja, zadaci i dužnosti, mjere i postupci službenih lica onih institucija koje učestvuju u radu Službe i način korištenja sredstava tokom neposrednog djelovanja.

Nacionalna strategija za vanredne situacije ima za cilj uspostavljanje državnog odnosa prema vanrednim situacijama izazvanim svim oblicima velikih prirodnih nesreća i tehničko-tehnoloških havarija, radi spriječavanja njihove pojave preventivnim djelovanjem, radi ublažavanja njihovih posljedica kao i radi razvoja pripremljenosti državnih kapaciteta i cijele društvene zajednice u slučaju da takve okolnosti nastupe.

Kontakt telefoni Službe za vanredne situacije i civilnu bezbjednost RCG, čije se sjedište nalazi u Podgorici:

Ime:	Telefon:	Faks:	Mobilni:
Operativni centar	081/247-132	081/241-928	067 284 499

NAPOMENA: Ukoliko prilikom boravka na moru uočite bilo kakve pojave koje ugrožavaju bezbjednost i sigurnost na moru, kao što su: pogašeni svjetionici, pogašene plutače, smetnje na plovnom putu i sl., molimo vas da to prijavite na sledeći način:

Ime:	Radio stanica:	Telefon:	Mobilni:
Uprava pomorske sigurnosti	/	085/313-240	069 309 810
Obalna radio stanica "BARRADIO"	VHF ch 16	085/9833	067 642 179

OBALNA RADIO STANICA "BARRADIO" – 40B

Uprava pomorske sigurnosti vrši poslove radio-službe, preko obalne radio stanice "BARRADIO".

Osnovna aktivnost obalne radio stanice "BARRADIO" je dežuranje na međunarodnim frekvencijama za poziv i sigurnost (VHF ch 16, VHF DSC ch 70, MF 2182 KHz i MF DSC 2187,5 KHz), koje se vrši 24 sata dnevno, svakog dana u godini.

U sklopu svojih aktivnosti obalna radio stanica "BAR RADIO" vrši:

- radio-službu za sigurnost plovidbe (VHF ch 16/VHF DSC ch 70);
- službu medicinskih savjeta i pomoći (VHF ch 16);
- komercijalnu radio-službu (VHF ch 24);
- emitovanje meteoroloških biltena (VHF ch 24);
- praćenje brodova koji prevoze opasne terete (VHF ch 16) – ADRIREP.

Osim telefonskog broja 085/9833, poznavanja korišćenja radio stanice i GMDSS odašiljanja poziva, trebate znati i ostale mogućnosti pozivanja obalne radio stanice "BAR RADIO":

Ime:	Telefon:	Fax:	Mobilni:	E-mail:
"BARRADIO"	085/313-088	085/313-600	067 642 179	<i>Barradio@cg.yu</i>

Kroz svakodnevne aktivnosti, operateri na obalnoj radio stanici "BARRADIO" vrše radio i video nadzor nad morskim pojasom RCG, a na svaki vaš poziv upućen sa mora će odgovoriti i dati vam sve potrebne informacije i uputstva koja se tiču same plovidbe i vremenskih prilika na moru, odnosno svega onoga što spada u domen bezbjednosti i sigurnosti na moru.

BRODSKA RADIO STANICA

Uzevši u ruke kormilo preuzeli ste i odgovornost za sigurnost svoje posade i vrijednog broda. Podrazumijeva se da su vam poznata pravila i vještina plovidbe, no pitanje je koliko dugo ste niste služili brodskom radio stanicom i sjećate li se još uvijek osnovnih pravila ponašanja i pomorskog radio-kodeksa.

Prilikom korištenja brodske radio stanice važno je imati na umu nekoliko osnovnih pravila. Stanica nije mobilni telefon – govorite kratko i jasno, a ako je potrebno ponovite poruku dva puta.

Sigurnosni kanal 16 (VHF frekvencija) služi samo za uspostavljanje komunikacije, a ne za razgovor – osim u slučaju opasnosti.

Ako začujete "MAYDAY" ili "PAN-PAN", a niste u mogućnosti pomoći, ne miješajte se, pustite da se javi neko ko može pružiti potrebnu pomoć.

Ako se nađete u situaciji da sami morate zatražiti pomoć, nastojte procijeniti svoju situaciju što objektivnije a zatim odabrati pravi signal opasnosti (MAYDAY ili PAN-PAN). Ukoliko nemate GPS (Global Positioning System) da sa njega očitajte koordinate, bitno je što tačnije opisati položaj.

Sistem radio službe danonoćno bdije nad našim životima na moru emitovanjem pomorskih sigurnosnih informacija, od kojih su posebno važni vremenski izvještaji, navigaciona upozorenja, informacije o brodovima koji su poslali poruku opasnosti (MAYDAY), poruku hitnosti (PAN-PAN), poruku sigurnosti (SECURITE) itd.

Danas se često može čuti kako je za komunikaciju po našem Jadranskom moru dovoljno imati mobilni telefon. Čak i daje tako, a nije, kad počne nevera teško da će vaš mobilni telefon biti u stanju poslati poziv u pomoć (MAYDAY) ili javiti u najbližu lučku kapetaniju da su vam motori otkazali. Tada jedna obična VHF radio stanica spašava život.

NEŠTO O SIGNALIMA OPASNOSTI

Signali opasnosti se koriste isključivo kada se brod (čamac) i sva lica na njemu nalaze u životnoj opasnosti ili kada brodu (čamcu) prijete neka neposredna opasnost. Odluku o proglašavanju opasnosti donosi zapovjednik broda (voditelj čamca), a nakon toga se sredstvima veze (ukoliko postoje) šalju međunarodni signali za opasnost.

RADIOTELEFONSKI SIGNALI OPASNOSTI

MAYDAY - znak opasnosti – šalje se samo ako su u opasnosti i brod i ljudi. Takvim situacijama se smatraju: požar na brodu, sudar, prodor vode, jako nasukanje ili prestanak rada motora u nevremenu. Ima najveći prioritet u radio saobraćaju. Odluku o slanju signala daje isključivo zapovjednik broda, a daje se svim radio telefonskim stanicama. Signalom "MAYDAY" daje se poruka koja mora biti kratka i jasna, a mora sadržati:

- oznaku, ime broda ili pozivni znak,
- poziciju,
- vrstu opasnosti, i vrstu pomoći koja se traži.

PAN – PAN - znak hitnosti - šalje se samo ako su u opasnosti ili brod ili ljudi. Označava da brodska ili obalna radio stanica ima vrlo hitnu poruku u vezi sa sigurnošću plovnog objekta ili lica na njemu (čovjek u moru, prestanak rada motora, bolest itd.). Drugi je po prioritetu u radio saobraćaju.

SECURITE - znak sigurnosti – emituje obalna radio stanica kada je na bilo koji način ugrožena sigurnost plovidbe (važno navigacijsko ili meteorološko upozorenje, npr. pogašeno pomorsko svijetlo, olu-pina, iznenadna oluja, obavještenje o akvatorijumu zatvorenom za plovidbu itd).

MEDICO - signal za traženje medicinskog savjeta - daje se za traženje medicinskog savjeta. Šalje se na VHF ch16, a odmah zatim se prelazi na neki od radnih kanala.

NAPOMENA: Koordinacioni centar traganja i spašavanja na moru (MRCC) nalazi se u Baru, a podcentri u Lučkim kapetanijama Bar i Kotor. Zajedno sa obalnom radio stanicom "BARRADIO" obavljaju neprekidan rad na VHF ch16 i VHF ch24. MRCC BAR moguće je obavijestiti o nezgodi i preko jedinstvenog telefonskog broja 085/9833.

MEĐUNARODNA TABLICA ZA ISČITAVANJE

(MASNO ŠTAMPANO U IZGOVORU SE NAGLAŠAVA)

A	AL FA
B	BRA VO
C	CAR LI
D	DEL TA
E	EK O
F	FOKS TROT
G	GOLF
H	HO TEL
I	IN DI A
J	DŽU LI ET
K	KI LO
L	LI MA
M	MA JK
N	NO VEM BER
O	OS KAR
P	PA PA
Q	KE BEK
R	RO MIO
S	SI ER A
T	TAN GO
U	JU NI FORM
V	VIK TAR
W	UIS KI
X	EKS REJ
Y	JANG KI
Z	ZU LU

KAKO POZVATI U POMOĆ NA MORU

Ako se plovni objekat nađe u opasnosti na moru, te mora tražiti pomoć drugih brodova ili pomoć sa kopna, tada može upotrijebiti istovremeno ili odvojeno slijedeće signale:

- pucanj iz vatrenog oružja u razmacima od jedne minute;
- neprekidan zvuk bilo kojom spravom;
- rakete ili baklje crvene boje;
- paljenje vatre na brodu;
- dimni signali narandžaste boje;
- polagano dizanje i spuštanje ruku;
- signal "SOS" (...---...) - tri kratka, tri duga i tri kratka signala, bljeskajućim svijetlom, ogledalom ili zvukom;
- odašiljanjem najmanje tri puta za redom riječi "MAYDAY", pomoću brodske radio stanice.

ČOVJEK U MORU

U najgorem mogućem scenariju – da talas odnese sa palube člana posade, treba koristiti zaustavni položaj kako bi utopljenika podigli na brod.

Osnovno je zapamtiti: ako nam se ta nemila situacija do-godi, pravilan postupak je da se u svakom trenutku tačno zna šta koji član posade radi. Po utopljenika uvijek dolazimo iz smjera obratnog od smjera vjetra, tako da imamo dovoljno vremena za zaustavljanje broda.

Ako utopljenika spašavamo sa manjeg ili srednjeg broda, postavljamo se tako da nam čovjek bude u privjetrini kako nas vjetar ne bi bacio na njega.

Ako smo na brodu većeg gaza i težine, možemo utopljenika postaviti u zavjetrini, gdje je zaštićen od vjetra i talasa, ali – ponavljamo – ovo je moguće na samo jako velikom brodu koji se gotovo nimalo ne zanosi.

Proceduru prilaženja prilagođavamo trenutnom slučaju i tipu broda na kojem se nalazimo, ali utopljenika moramo pokušati izvući odmah u prvom pokušaju. Zbog toga, ako manevrišemo po olujnom moru i nismo potpuno sigurni da ćemo mu tačno prići brodom, zaustavićemo se nešto dalje od utopljenika te ćemo po njega poslati najspremnijeg člana posade, kojeg prethodno privezujemo konopom i opremamo pojasom za spašavanje.

PRUŽANJE PRVE MEDICINSKE POMOĆI

Kod povreda koje mogu nastati na brodu najvažnije je pravovremeno pružanje prve pomoći.

Ako su povrede izazvale krvarenje moramo izvršiti imobilizaciju podvezivanjem iznad povrijeđenog krvnog suda ili pritiskivanjem na povredu kako bi zaustavili krvarenje.

Prelomi ekstremiteta se moraju imobilisati sa čvrstim podloškama i zavojima, a zatim povrijeđenog transportovati do prve ljebarske pomoći.

U slučaju opekotina najvažnije je povrijeđeno mjesto isprati hladnom vodom, zatim zaviti sterilnom gazom i zavisno od stepena opekotine zatražiti ljebarsku pomoć.

POMORSKE PUBLIKACIJE, INSTRUMENTI I UREĐAJI

- **POMORSKA KARTA (nautical chart)** - daje grafički prikaz područja plovidbe, morskog dna i obale.
- **BRODSKI PELJAR (pilot book)** - navigacioni priručnik u kojem se navode svi značajni podaci vezani za područje kojim se plovi.
- **OGLASI ZA POMORCE (notice to mariners)** - službeno obavještenje o nastalim promjenama u vezi pomorskih karata i publikacija određenog plovnog područja.
- **NAUTIČKI GODIŠNJAK (nautical almanach)** - službena godišnja publikacija s astronomskim i pomorskim podacima.
- **TABLICE MORSKIH MJENA (tide tables)** - službena godišnja publikacija s podacima o morskim mjenama određenog plovnog područja.
- **POPIS SVJETIONIKA (list of lights)** - službena publikacija u kojoj su navedeni svjetionici i njihove karakteristike za određeno plovno područje.
- **POKAZIVAČ SMJERA VJETRA (wind direction indicator)** - meteorološki instrument za određivanje smjera vjetra. Tokom plovidbe pokazuje prividni smjer vjetra, a ako plovni objekat miruje pravi smjer vjetra.
- **ANEMOMETAR (anemometer)** - meteorološki instrument za mjerenje brzine vjetra. Smješten je na glavi jarbola, a dobijeni podaci se očitavaju u kabini ili kokpitu.
- **TERMOMETAR (thermometer)** - instrument za mjerenje temperature vazduha.
- **HIDROMETAR (hydrometer)** - instrument za mjerenje relativne vlažnosti vazduha.
- **BAROMETAR (barometer)** - instrument za mjerenje vazdušnog pritiska.
- **INKLINOMETAR (inclinometer)** - instrument koji pokazuje, u stepeni-ma, bočni i uzdužni nagib plovnog objekta.
- **DUBINOMJER (echo-depth sonder)** - instrument koji dubinu mora određuje odašiljanjem signala prema morskome dnu.
- **BRZINOMJER (speedlog)** - instrument za mjerenje brzine plovnog objekta.
- **GPS (Global Positioning System)** - navigacioni uređaj za utvrđivanje položaja plovnog objekta (geografska dužina i širina). On prima podatke preko mreže satelitskih stanica, a kod usavršenije verzije – **DGPS** i preko zemaljskih stanica.
- **AIS (Automatic Identification System)** – uređaj za utvrđivanje statičkih i dinamičkih podataka o plovnim objektima u području kojim se plovi.

SREDSTVA ZA SPAŠAVANJE

- **PNEUMATSKI SPLAV ZA SPAŠAVANJE (liferaft)** - nezapaljiv je, nadkriven šatorom narandžaste boje. Složen je u mekom ili čvrstom spremniku na palubi. U more se spušta samo u krajnjoj nuždi gdje se automatski naduvava.
- **KOLUT ZA SPAŠAVANJE (lifebuoy)** - ima oblik potkovice ili vijenca crvene boje. Služi spašavanju nakon pada čovjeka u more ili prilikom havarije.
- **POJAS ZA SPAŠAVANJE (life jacket)** - dio odjeće žuto-narandžaste boje, koji članu posade omogućava plutanje u slučaju pada u more. Naduvava se ustima ili automatski.
- **ZVONO (bell)** - koristi se kao zvučni signal ukoliko je plovni objekat za vrijeme slabe vidljivosti usidren ili nasukan.
- **ROG ZA MAGLU (fog horn)** - koristi se kao zvučni signal pri slaboj vidljivosti.
- **PROTIVPOŽARNI APARAT (fire extinguisher)** - metalna boca napunjena protivpožarnim sredstvom.
- **SIGNALNA RAKETA (distress flare)** - ispaljuje se u vazduh kao znak opasnosti i označava poziciju plovnog objekta. Daje dimni signal crvene ili narandžaste boje.

BRODSKE ZASTAVE

- **NACIONALNA ZASTAVA (national flag)** - označava državu u kojoj je plovni objekat registrovan. Veća je od ostalih zastava na plovnom objektu. Vije se na krmu, od jutra do sumraka, podignuta na zastavnom koplju.
- **ZASTAVA ZEMLJE DOMAĆINA (courtesy flag)** - zastava države koju plovni objekat posjećuje. Vije se na desnoj strani glavnog jarbola plovnog objekta. Manja je od nacionalne zastave.
- **KLUPSKA ZASTAVA (house flag)** - zastavica u obliku trougla ili lastavičijeg repa. Sadrži grb kluba čiji je član vlasnik plovnog objekta ili lični grb vlasnika plovnog objekta. Vije se na lijevoj strani glavnog jarbola plovnog objekta.
- **SIGNALNE ZASTAVICE (code flags)** - postavljaju se na desnu ili lijevu stranu glavnog jarbola. U posebnim prilikama njima se ukrašava plovni objekat, od pramca preko jarbola do krme.

OPREMA POTREBNA ZA ČAMCE ZA SPORT I RAZONODU

(PREMA PROPISIMA UPRAVE POMORSKE SIGURNOSTI)

TRUP I OPREMA TRUPA
Sidro propisane težine
Sidreno užje ili lanac dužine od 25 do 100 metara
Tri užeta za privez odgovarajuće dužine ili prekidne čvrstoće
Sisaljka ili kablčić sa ispolcem
Dva vesla odgovarajuće dužine sa četiri palca rašalja ili pripralni mehanički pogonski uređaj i čakliju
Rezervno ručno rudo
MASINSKI UREĐAJ
Komplet alata za održavanje mehaničkog pogonskog uređaja
Odgovarajuća količina rezervnih djelova za siguran rad uređaja
OPREMA ZA GAŠENJE POŽARA
Vatrogasna sjekira
Prenosni aparat za gašenje požara
SREDSTVA ZA SPAŠAVANJE
Pojas za spašavanje za sva lica na čamcu
Kutija prve pomoći sa propisanim sadržajem
SREDSTVA ZA SIGNALIZACIJU I POMAGALA ZA NAVIGACIJU
Propisana svijetla i dnevne oznake
Sredstvo za zvučno oglašavanje
Tri crvene ručne buktinje ili tri rakete
Dvije kutije šibica u nepromočivom omotaču ili upaljač
Vodootporna baterijska lampa
OPREMA ZA SPREČAVANJE ZAGAĐIVANJA
Posuda/vrećica za prikupljanje čvrstih materija
Posuda za prikupljanje otpadnog ulja

NAPOMENA: Podatke o potrebnoj opremi za jahte i čamce, način i uslovi za sticanje Ovlaštenja o osposobljenosti za zapovjednika jahte odnosno voditelja čamca i druge podatke i informacije možete dobiti kod Uprave pomorske sigurnosti (Odsjek tehničkog inspekto-rata-Tivat) i Lučkih kapetanija Bar i Kotor, na brojeve telefona:

Ime:	Telefon:	Fax:	Mobilni:
Odsjek tehn. insp. - Tivat	082/671-252	082/671-251	069 333 252
Lučka kapetanija Bar	085/312-733	085/311-384	069 290 274
Lučka kapetanija Kotor	082/304-312	082/325-578	069 681 504

VJETROVI NA CRNOGORSKOM PRIMORJU

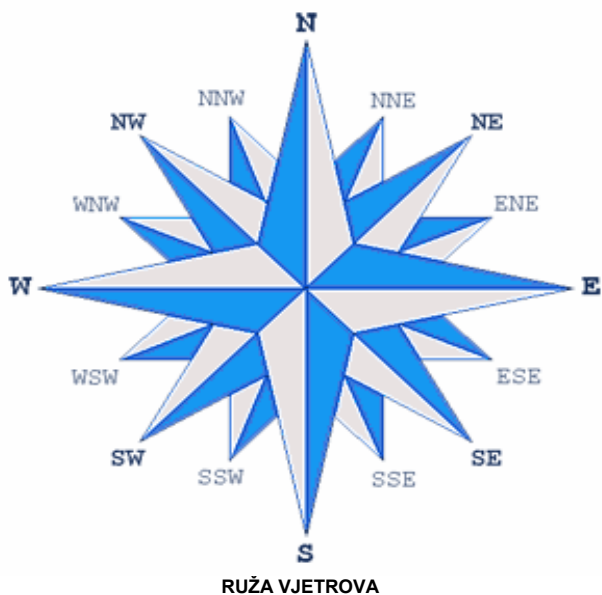
Savremeni nautičar treba da ima osnovna znanja o vremenu, kako bi iz meteoroloških obavještenja dobijenih putem medija i lokalnih pokazatelja vremena mogao stvoriti sliku o razvoju vremenskih prilika za područje u kojem plovi.

Na području južnog dijela Jadranskog mora razlikujemo 8 vjetrova koji duvaju iz slijedećih smjerova: Tramontana sa sjevera (N), Bura sa sjeveroistoka (NE), Levant sa istoka (E), Jugo-Široko sa jugoistoka (SE), Jugo-Oštro sa juga (S), Lebić sa jugozapada (SW), Pulenat sa zapada (W) i Maestral sa sjeverozapada (NW).

Tramontana je oblik bure koji duva približno sa sjevera (N). To je lokalni, prohladni, suv i kratkotrajan (do 1 dan) vjetar, ali nije žestok i mahovit kao Bura. Prati ga vedro vrijeme i visok vazdušni pritisak. Češći je na južnom Jadranu.

Bura je suv, često jak i hladan vjetar koji duva na mahove iz NNE do ENE duž cijele obale, tokom cijele godine, a najčešće zimi. Kao i ostali vjetrovi Bura može biti ciklonalna i anticiklonalna, a najčešće je anticiklonalna (praćena visokim vazdušnim pritiskom). Bura pretežno duva u zimskom periodu. Orkanskom snagom duva najviše krajem oktobra, u decembru, januaru i martu. Ljeti obično traje jedan dan, a ponekad samo nekoliko sati. Zimi može trajati i 14 dana, s povremenim prekidima.

Levant je oblik Bure koji duva iz E smjera. Duva kratkotrajno, jednoliko s umjerenom jačinom. To je prelazan vjetar kada Jugo prelazi na Buru ili Bura na Jugo. Zimi ga prati kišovito vrijeme i umjerena hladnoća, katkad donosi snijeg.

Jugo je topao i vlažan vjetar ujednačene brzine i postojanog smjera. Duva pretežno iz SE smjera (**Jugo-Široko**) do S smjera (**Jugo-Oštro**). Razvija visoke talase i obično donosi kišu. Na južnom Jadranu Jugo duva snažnije i češće nego u sjevernom i to u svim godišnjim dobima, ali najčešće od marta do juna (u sjevernom Jadranu) i od jeseni do kraja zime (u južnom Jadranu). Ljeti obično traje do 3 dana, zimi do 9 dana, a ponekad sa prekidima može trajati i do 21 dan.

Lebić je vjetar koji duva uglavnom od SSW do WSW. Naročito je snažan tokom zime, stvara visoke talase i praćen je obilnim padavinama i slabom vidljivošću. Obično duva jedan do dva dana, a ljeti samo nekoliko sati.

Pulenat duva iz W smjera. Dolazi iznenada, rijetko duva. Ovo je kratkotrajan, hladan i opasan vjetar.

Maestral je dnevni vjetar tipičan za ljetnje doba godine. Duva iz smjera NW. Ugodan je i svjež vjetar, ustaljene i slabe do umjerene jačine. Vazdušni pritisak je nizak. Ublažava ljetnje vrućine, pratilac je lijepog i stabilnog vremena. Obično počinje da duva oko 9-10 sati kao slab povjetarac, a oko 14 sati postiže svoj maksimum, zatim se naglo utiša prije zalaska sunca. Od jutra prema poslijepodnevu Maestral mijenja smjer duvanja udesno, tj. "okreće se za suncem" tj. počinje kao jugoistočnjak te preko jugozapadnjaka skreće na sjeverozapadni smjer.

Osим lokalnih vjetrova, na Jadranu se pojavljuju lokalne i kratkotrajne vremenske nepogode manjih razmjera – nevere ili neverini. Pojavljuju se u svim godišnjim dobima, ali češće u ljetnjem dijelu godine. Ljetnje nevere su češće na sjevernom Jadranu nego na južnom (zimi je obrnuto).

Nevere su obilježene žestokim i opasnim udarima vjetra, obično jakom kišom, sijevanjem i grmljavinom kao i padom temperature.

Predznaci pogoršanja vremena su:

- vijenac oko Sunca ili Mjeseca, uz istovremeno duvanje vlažnog vjetra;
- Mjesec blijede boje i vijenac (prsten) oko njega;
- pojave izrazito visoke plime;
- izostanak Maestrala;
- crvenilo neba ili pojave duge rano ujutru;
- pojava zimskog Maestrala najavljuje Jugo i kišu;
- jak vjetar ujutru pri vedrom vremenu;
- skretanje Bure pri vedrom vremenu na E, a pogotovo na SE;
- sivi zid oblaka na zapadu, naročito uveče;
- ako je Sunce prije zalaska blijedožute boje;
- pad atmosferskog pritiska;
- stalni niski pritisak pri ružnom vremenu znači da će ono potrajati.

VREMENSKI IZVJEŠTAJ

Svaki iskusan nautičar zna da stalna briga o vremenskim prilikama doprinosi sigurnosti na moru i plovidbu čini ugodnijom i bezbjednijom.

Vremenska prognoza državnog hidro-meteorološkog zavoda (www.meteo.cg.yu) neprestano se emituje preko obalne radio stanice "BARRADIO", na VHF ch24, u tačno određeno UTC vrijeme (na koje treba dodati jedan sat u razdoblju zimskog, a dva sata u razdoblju ljetnjeg računanja vremena).

Na Jadranu se čuju još i hrvatske i italijanske obalne radio stanice. Dajemo vam imena ostalih obalnih radio stanica koje emituju meteorološki bilten:

Obalna radio stanica:	VHF kanali:	Emitovanje vremenske prognoze (UTC):
"Bar"	ch24	08h50/14h20/20h50
"Bari"	ch26/ch27	01h35/07h35/13h35/19h35
"Dubrovnik"	ch04/ch07	08h35/12h35/20h35
"Ancona"	ch25	01h35/07h35/13h35/19h35
"Split"	ch07/ch21/ch23/ch81	05h45/12h35/19h45
"Trieste"	ch25	01h35/07h35/13h35/19h35

Krovna svjetska meteorološka organizacija je Svjetska meteorološka organizacija (WMO - World Meteorological Organization) a sve o njoj i njenom djelovanju može se naći na: www.wmo.ch.

Više-manje sve vremenske prognoze dolaze iz tri-četiri velika meteorološka centra tako da manje meteorološke kuće preuzimaju njihov prognostički materijal, ponekad ga još dorađuju za svoje potrebe ili se naprosto povezuju (link) na web stranice velikih centara.

Ipak, bez sumnje, najdetaljniji i najkorisniji meteorološki servis je na: www.weatheronline.co.uk.

PAR SAVJETA PROSJEČNIM NAUTIČARIMA

Plovidba, kada je vrijeme dobro, nije problem, a par savjeta koje želimo dati odnose se na prosječne nautičare koji godišnje na moru provedu dvije do tri nedjelje.

Svaka plovidba počinje određenim planom. Plan krstarenja može se detaljno razraditi ranije, ali i ne mora. Planovi se ionako mijenjaju, zavisno od meteo uslova, želja posade i ko zna zbog čega sve. Važno je samo da postoji nekakav plan i da se vodi računa o vremenskim prilikama, stanju broda i posade. Svako ko upravlja brodom mora biti svjestan koliko zna, ili bolje reći ne zna, koliko mu posada može pomoći i koliko brod može izdržati. Takva procjena zahtijeva iskustvo, koje mnogi nemaju, i zato važi: opreza nikad dosta i bez junačenja.

Svaka plovidba počinje isplovljenjem i završava uplovljenjem i tu se najbolje vidi iskustvo ili neiskustvo skipera. Skiper mora one koji su prvi put na brodu naučiti kako da se kreću po brodu. Skiper mora pojasniti svoje namjere prilikom manovre kako bi svaki član posade znao šta mu je zadatak i šta se od njega očekuje. Ako je u tome bio jasan i ako je brod pripremljen na vrijeme, sve će ići glatko i u tišini, pa i onda kada posada nije iskusna.

Prilikom isplovljenja treba dobro pogledati gdje su konopi za vez, koliko su blizu propeleru a naročito jesu li isprepletani. Uplovljenje je, za razliku od isplovljenja, donekle teže. Običaj je dolaziti krmom na gat, ali to nije uvijek lako. Treba sve predvidjeti – odakle duva vjetar, kakav je izboj propelera, koliko je mjesta itd. Ako vas situacija ne čini srećnim i niste sigurni da će sve ići glatko, uplovite pramcem. Manevar je sigurno lakši.

Sidrenje možda izgleda lako, ali i tu treba nešto znati. Lako je ako se sidri samo radi popodnevnog kupanja, ali naći sigurno sidrište na kojem ćete provesti noć druga je stvar.

Prvo, treba izbjeći dolazak noću jer nije lako procijeniti udaljenost do obale i drugih brodova, ne vidi se dno, bove, konopi drugih brodova i sve ostale sitnice koje stvar mogu zakomplikovati.

MARINA U BARU

Da sidrište treba biti dobar zaklon od vjetrova koji duva jasno je samo po sebi. Dno mora držati sidro, a to znači da treba sidriti na pijesku ili mulju, ako se može, a stijene i travu izbjegavati. Ako dno nije idealno, barem neka dubina na kojoj se sidri ne bude velika. Nije isto roniti na 5 ili 15 metara i oslobađati sidro. Savjetujemo da ne bacate sidro na dubinu veću od 10 metara. Kada je sidrište odabrano, sidro treba položiti. Sidro se obara kada je pramac prema vjetru i kada je brod zaustavljen. Sidro treba brzo oboriti, a kada je na dnu, lanac se pušta brzinom kojom brod ide krmom. Lanac će tako biti položen ravno i kada ga bude tri puta više nego što je dubina treba ga lagano zaustaviti i pričekati da se zategne.

Na brodu se može svašta neplanirano dogoditi i zato svu opremu koju brod nosi treba držati uvijek na istom mjestu. Jedino je tako moguće dobiti pravi komad alata ili sigurnosne opreme u ruke. Baš zbog toga ne treba brod pretrpavati sa svim što vam padne na pamet.

ZAŠTITA MORA OD ZAGAĐENJA SA BRODOVA

Danas u svijetu postoji velika opasnost od zagađenja životne sredine štetnim i opasnim materijama. Vizija ekološke katastrofe nameće organizovano djelovanje radi zaštite životne sredine, kako u međunarodnim, tako i u nacionalnim i lokalnim okvirima. Posebno treba čuvati od zagađenja more koje je značajan izvor ljudskog života i opastanka.

Izvori zagađenja mora su različiti i mogu dolaziti sa kopna, iz vazduha, od oštećenja pomorskih i obalnih naftovoda, uslijed istraživanja i iskorišćavanja morskih bogatstava (prvenstveno nafte), potapanjem štetnih materija sa brodova i sl. Ipak treba posebno izdvojiti brodove kao velike zagađivače. Ne smiju se zaboraviti nesreće koje su bile prave ekološke katastrofe, kao što su one brodova "Tori Kenion", "Amoko Kadiz" ili "Ekson Valdez".

Od ukupne količine vode na planeti 97% otpada na slanu vodu tj. mora i okeane, dok ostalih 3% pripada slatkoj vodi. Zagađenje mora može biti: fizičko zagađenje, hemijsko zagađenje i biološko zagađenje.

- Fizičko zagađenje nastaje ispuštanjem voda visoke temperature iz brodskih postrojenja. Tako zagrijana voda povećava temperaturu mora što ima za posljedicu ubrzanje biohemijskih reakcija uz povećanu potrošnju kiseonika. Ovaj deficit kiseonika i nastala količina materije iz reakcija narušavaju metabolizam i fiziološku ravnotežu vodenih organizama uz stvaranje uslova za razvoj mikroorganizama i virusa.

- Hemijsko zagađenje nastaje ispuštanjem nafte, zauljanog otpada, škodljivih tečnih supstanci, fekalijskog otpada i medicinskog otpada sa brodova.

- Biološko zagađenje nastaje rasijavanjem bakterija, virusa i insekata sa brodova, i oni su vrlo često uzročnici zaraznih hidričnih bolesti pa čak i epidemija.

**IZVOD IZ PROPISA KOJIMA SE REGULUŠE
ZAŠTITA MORA OD ZAGAĐENJA SA BRODOVA**

Zabranjeno je bacanje i ispuštanje sa brodova u more:

- smeća (plastični predmeti, sintetički konopi, sintetičke ribarske mreže, kao i pepeo od istih materija koji može sadržati toksične ostatke ili ostatke teških metala);
- zauljanog otpada (zauljane vode iz kaljuža, ostataka ulja, zauljane balastne vode itd.);
- škodljivih tečnih supstanci;
- fekalijskog otpada, medicinskog otpada ili otpada od životinja).

Izuzetno, ove odredbe neće se primjenjivati:

- ako je izbacivanje otpada izvršeno u cilju bezbjednosti broda ili spašavanja ljudskih života;
- ako je izbacivanje otpada rezultat oštećenja broda ili je nastalo zbog drugih sličnih razloga, a da su pri tome sve mjere za sprječavanje pražnjenja tih materija bile preduzete.

**IZVOD IZ PROPISA KOJIMA SE REGULUŠE
ZAŠTITA MORA OD ZAGAĐENJA SA ČAMACA**

Zabranjeno je bacanje i ispuštanje sa čamaca u more:

- goriva, ulja i zauljanih mješavina, fekalnog otpada i smeća;

Vlasnik čamca za sport i razonodu obavezan je držati u tankovima čamca ili drugim spremištima otpad i odlagati ga u odgovarajućim uređajima za prihvatanje čvrstog i tečnog otpada u marini.

NAPOMENA: Ukoliko prilikom boravka na moru uočite bilo kakve pojave koje se odnose na zagađenje mora, molimo vas da to prijavite na sledeći način:

Ime:	Radio stanica:	Telefon:	Mobilni:
Obalna radio stanica "BARRADIO"	VHF ch16/24	085/9833	067 642 179
Lučka kapetanija Bar	VHF ch16/12	085/312-733	069 290 274
Lučka kapetanija Kotor	VHF ch16/12	082/304-312	069 681 504

INFORMACIJE ZA DOMAĆE I STRANE NAUČIČARE

Plovidba postaje ugodan provod godišnjeg odmora sve većeg broja ljudi. Možda ste se ove godine prvi put u životu odlučili da provedete godišnji odmor na crnogorskom primorju. U tom slučaju dobro je znati neke pojedinosti koje će vaše krstarenje Jadranom učiniti sigurnijim i ugodnijim, a savjeti koji slijede dobro će doći i onima koji su već boravili na crnogorskom primorju.

DOZVOLE I OVLAŠĆENJA

Nakon izvršenog tehničkog pregleda i nakon što ste od Uprave pomorske sigurnosti (Odsjek tehničkog inspektorata - Tivat) dobili Svjedočanstvo o sposobnosti čamca za plovidbu, ili ukoliko ga već posjedujete, odnosno vaš čamac je upisan u Upisnik čamaca Lučke kapetanije, za samu plovidbu su vam potrebne dvije dozvole: jedna je "Dozvola za plovidbu čamcem" a druga propisano "Ovlašćenje o osposobljenosti za voditelja čamca", koje izdaju Lučke kapetanije Bar i Kotor.

Kada ste se odlučili da isplivate, prekontrolišite instrumente, uređaje i opremu čamca jer podliježu inspekcijskoj kontroli Lučkih kapetanija i Granične pomorske policije. Sa sobom morate imati: Dozvolu za plovidbu čamca kao i Ovlašćenje o osposobljenosti za voditelja čamca.

Za plovne objekte pod stranom zastavom potrebni su još i Popis posade i putnika koji su ukrcani na čamac kao i Odobrenje za krstarenje i zadržavanje strane jahte ili čamca u obalnom moru RCG, koje izdaju Lučke kapetanije Bar i Kotor.

Ime:	Telefon:	Fax:	Mobilni:
Odsjek tehn. insp. - Tivat	082/671-252	082/671-251	069 333 252
Lučka kapetanija Bar	085/312-733	085/311-384	069 290 274
Lučka kapetanija Kotor	082/304-312	082/304-313	069 681 504

Ovlašćenje o osposobljenosti za voditelja čamca samo po sebi još ne garantuje da ste sposobni upravljati čamcem u svim situacijama koje vas na moru mogu zateći. Zato, ako niste sigurni u svoje sposobnosti, ukrajte na brod iskusnog Skipera, tako ćete biti sigurni, a ponešto i naučiti.

DEFINICIJE POJEDINIH IZRAZA:

"čamac" je plovni objekat namijenjen za plovidbu morem čija baždarska dužina iznosi manje od 12 metara a bruto tonaža manje od 15 BT;

"jahta" je plovni objekat upisan u upisnik jahti i namijenjen za duži boravak na moru;

"brod" je plovni objekat namijenjen za plovidbu morem čije je dužina veća od 12 metara i bruto tonaža veća od 15 BT ili je ovlašćen da prevozi više od 12 putnika;

"marina" je specijalizovana luka na obali mora, rijeka ili jezera namijenjena za prihvat, čuvanje, ostavljanje bez posade, sklonište i opremanje plovnih objekata koji služe za rasonodu, sport i rekreaciju;

LUKE OTVORENE ZA MEĐUNARODNI SAOBRAĆAJ

Strane jahte i čamci mogu dolaziti i boraviti u teritorijalnom moru i unutrašnjim morskim vodama Republike Crne Gore radi rasonode, turističkog krstarenja i učestvovanja na sportskim takmičenjima ili nautičkim sajmovima.

Vodite računa da ulaskom u obalno more Republike Crne Gore najavite svoj dolazak Lučkim kapetanijama Bar i Kotor, na VHF ch16. Možete to učiniti i preko obalne radio-stanice "BARRADIO", takođe na VHF ch16.

Zapovjednik jahte odnosno voditelj čamca prilikom uplovljenja u obalno more RCG dužan je uploviti najkraćim mogućim putem u najbližu luku otvorenu za međunarodni saobraćaj radi obavljanja granične kontrole i ostalih lučkih formalnosti kao i radi dobijanja Odobrenja za krstarenje i zadržavanje strane jahte ili stranog čamca u obalnom moru Republike Crne Gore od strane nadležne Lučke kapetanije.

Luke otvorene za međunarodni saobraćaj u RCG su Bar, Budva, Kotor, Risan, i Zelenika.

Ime:	Telefon:
Luka Bar	085/312-000
Luka Budva	086/451-999
Luka Kotor (bokokotorski zaliv)	082/325-573
Luka Risan (bokokotorski zaliv)	082/371-488
Luka Zelenika (bokokotorski zaliv)	088/678-276

**ODOBRENJE ZA KRSTARENJE I ZADRŽAVANJE STRANE
JAHTE ILI STRANOG ČAMCA U OBALNOM MORU RCG**

Strane jahte i čamci mogu dolaziti i boraviti u teritorijalnom moru i unutrašnjim morskim vodama Republike Crne Gore radi razonode, turističkog krstarenja i učestvovanja na sportskim takmičenjima ili nautičkim sajmovima.

Zahtjev za izdavanje Odobrenja podnosi vlasnik strane jahte odnosno stranog čamca ili zapovjednik strane jahte odnosno stranog čamca ili lučki agent nadležnoj Lučkoj kapetaniji u njihovo ime.

Uz zahtjev za izdavanje Odobrenja, za stranu jahtu ili strani čamac na kojima su osigurani uslovi za smještaj i duži boravak, prilaže se:

- popis posade i putnika, sa podacima iz njihovih putnih isprava, odnosno osnovni podaci iz lične karte za državljane RCG;

- važeća brodska isprava strane jahte/čamca o sposobnosti za plovidbu, prema propisima države zastave;

- isprave članova posade kojima se dokazuje da su po propisima svoje države osposobljeni za obavljanje plovidbenih poslova na stranoj jahti/ čamcu;

- podaci o osiguranju strane jahte/čamca, ukoliko je neophodno, po propisima te države;

- dokaz o vlasništvu nad stranom jahtom/čamcem, odnosno punomoć na osnovu kojega se može potvrditi da je vlasnik strane jahte/čamca saglasan za davanje strane jahte/čamca na korišćenje.

Lice koje je podnijelo zahtjev za izdavanje Odobrenja dužno je nadležnoj Lučkoj kapetaniji prijaviti svaku izmjenu broja članova posade i putnika.

Odobrenje prestaje da važi ako se izmjeni zapovjednik strane jahte odnosno voditelj stranog čamca.

**IZVOD IZ PROPISA KOJIMA SE REGULIŠE DOLAZAK
I BORAVAK STRANIH JAHTI I ČAMACA U OBALNOM MORU RCG**

Strana jahta/čamac može na osnovu izdatog Odobrenja krstariti (ploviti), sidriti i pristajati na svim djelovima obalnog mora RCG, osim u onim djelovima obalnog mora koji su ograničeni za plovidbu, sidrenje i pristajanje ili u kojima je zabranjena plovidba stranim jahtama odnosno čamcima, u skladu sa važećim nautičkim kartama i publikacijama.

Ostala ograničenja koja se odnose na plovidbu, sidrenje i pristajanje kao i ograničenje kretanja lica sa stranih jahti/čamaca na obalama vidno su označena međunarodnim znakom – tablicama sa natpisom "ZABRANJEN PRISTUP I FOTOGRAFISANJE".

Neposredno prije napuštanja obalnog mora RCG zapovjednik strane jahte odnosno voditelj stranog čamca dužan je da prijavi svoj odlazak nadležnoj Lučkoj kapetaniji radi ovjere u Odobrenju.

Ako se strana jahta/čamac vraćaju u inostranstvo kopnenim putem zapovjednik strane jahte odnosno voditelj stranog čamca dužan je prijaviti svoj odlazak nadležnoj Lučkoj kapetaniji radi ovjere u Odobrenju.

Za stranu jahtu/čamac nadležna Lučka kapetanija može izdati Odobrenje i za samo ostavljanje u luci, pristaništu, marini ili nautičkom centru radi popravke ili čuvanja.

NAUTIČKE KARTE I PUBLIKACIJE

Nautičke karte obalnog mora RCG i ostale nautičke publikacije možete nabaviti kod Uprave pomorske sigurnosti na brojeve:

Ime:	Telefon:	Mobilni:
Uprava pomorske sigurnosti - Bar	085/303-345	069 355 111

**NAKNADA ZA IZDAVANJE ODOBRENJA ZA KRSTARENJE
I ZADRŽAVANJE STRANE JAHTE ILI STRANOG ČAMCA
U OBALNOM MORU RCG**

Za obrazac Odobrenja za krstarenje i zadržavanje strane jahte ili stranog čamca u obalnom moru Republike Crne Gore za period od jedne godine od dana izdavanja plaća se naknada, i to:

ČAMCI NA MOTORNI POGON		CIJENA
1	do 3 metra dužine	9,00 EUR
2	od 3 do 4 metra dužine	12,00 EUR
3	od 4 do 5 metara dužine	17,00 EUR
4	od 5 do 6 metara dužine	20,00 EUR
5	preko 6 metara dužine	24,00 EUR

JAHTE		CIJENA
1	do 6 metara dužine	32,00 EUR
2	od 7 do 8 metara dužine	35,00 EUR
3	od 8 do 9 metara dužine	39,00 EUR
4	od 9 do 10 metara dužine	44,00 EUR
5	od 10 do 11 metara dužine	47,00 EUR
6	od 11 do 12 metara dužine	51,00 EUR
7	od 12 do 15 metara dužine	54,00 EUR
8	od 15 do 20 metara dužine	71,00 EUR
9	od 20 do 30 metara dužine	86,00 EUR
10	preko 30 metara dužine	101,00 EUR

• Naknadu za obrazac Odobrenja za krstarenje i zadržavanje strane jahte ili stranog čamca u obalnom moru RCG, obračunavaju i naplaćuju Lučke kapetanije Bar i Kotor, u korist Budžeta RCG.

**NAKNADA ZA KORIŠĆENJE OBJEKATA BEZBJEDNOSTI
PLOVIDBE NA PLOVNIM PUTEVIMA U OBALNOM MORU RCG**

Za strane jahte/čamce prilikom izdavanja Odobrenja za krstarenje i zadržavanje strane jahte ili stranog čamca u obalnom moru Republike Crne Gore plaća se naknada za korišćenje objekata bezbjednosti plovidbe na plovnim putevima u obalnom moru RCG i korišćenje usluga obalne radio-stanice "BARRADIO" koje se odnose na emitovanje meteoroloških biltena, radio oglasa i komercijalnu radio službu.

Naknada po dužnom metru plovnog objekta za prvi mjesec iznosi 2,00 EUR, a za svaki naredni mjesec se uvećava za po 1,00 EUR. Ako se plati jednokratna godišnja naknada u tom slučaju naknada iznosi 6,00 EUR po dužnom metru.

• Naknadu za korišćenja objekata bezbjednosti plovidbe na plovnim putevima u obalnom moru RCG, obračunava i naplaćuje Uprava pomorske sigurnosti, u korist Budžeta RCG.

POMORSKI PROPISI

Plovni objekti, prilikom plovidbe obalnim morem RCG, ne mogu se približavati obali, i to:

- **brodovi koji obavljaju javni saobraćaj na moru na udaljenosti manjoj od 300 metara;**
- **brodovi za sport i razonodu i jahte na udaljenosti manjoj od 200 metara;**
- **motorni čamci i jedrilice na udaljenosti manjoj od 150 metara;**
- **čamci na vesla mogu ploviti obalnim morem i na udaljenosti manjoj od 50 metara od obale;**
- **svi čamci moraju ploviti u vodenom prostoru pored kupališta na udaljenosti većoj od 50 metara od ograde uređenog ili izgrađenog kupališta, odnosno 150 metara od obale prirodnog kupališta;**
- **gliseri mogu glisirati samo na udaljenosti većoj od 200 metara od obale i na području na kojem to nije zabranjeno;**
- **čamci na mlazni pogon (skuteri, jet-ski i sl.) mogu glisirati jedino na području gdje je dozvoljeno glisiranje, koje određuje nadležna Lučka kapetanija, ne bliže od 300 metara od obale; čamci na mlazni pogon mogu prolaziti do područja na kojem je glisiranje dozvoljeno samo u propisno označenim morskim prolazima najmanjom mogućom brzinom.**

NAPOMENA: Zabranjeno je plivanje izvan ograđenog vodenog prostora uređenog ili izgrađenog kupališta i na udaljenosti većoj od 100 metara od obale prirodnog kupališta

POMORSKA SIGNALIZACIJA

Uprava pomorske sigurnosti (Odsjek pomorske signalizacije), vrši poslove uređivanja i održavanja pomorskih plovnih puteva kao i izgradnje, postavljanja i održavanja objekata bezbjednosti plovidbe na njima (svjetionika, obalnih svjetala, plutača i dnevnih oznaka neposredne opasnosti), radi obezbjeđivanja sigurne plovidbe, kako u morskome pojasu tako i u unutrašnjim vodama (Skadarskom jezeru) u Republici Crnoj Gori.

Sve važeće informacije o postojećim objektima bezbjednosti plovidbe mogu se naći u "Popisu svjetala jugoslovenske obale jadranskog mora i skadarskog jezera", izdatog od HIRM - Lepetane ili na Internet stranici Uprave: www.msd-ups.org.

Sve trajne promjene na objektima bezbjednosti plovidbe, odnosno ispravke, objavljuju se u "Oglasu za pomorce", koji služi za ažuriranje pomorskih karata, dok se ostale informacije vezane za sigurnost i bezbjednost plovidbe emituju preko "Radio-oglasa" obalne radio-stanice "BARRADIO".

SVETIONIK "SV. NIKOLA" BUDVA

NAPOMENA: Ukoliko prilikom boravka na moru uočite bilo kakve pojave koje ugrožavaju bezbjednost i sigurnost na moru, kao što su: pogašeni svjetionici, pogašene plutače, smetnje na plovnome putu i sl., molimo vas da to prijavite na sledeći način:

Ime:	Radio stanica:	Telefon:	Mobilni:
Uprava pomorske sigurnosti	/	085/313-241	069 309 810
Obalna radio stanica "BARRADIO"	VHF ch16	085/9833	067 642 179

MARINE I TURISTIČKI CENTRI NA CRNOGORSKOM PRIMORJU

Plovidba postaje ugodan provod godišnjeg odmora sve većeg broja ljudi. Možda ste se ove godine prvi put u životu odlučili da provedete godišnji odmor na crnogorskom primorju. U tom slučaju dobro je znati neke pojedinosti koje će vaše krstarenje Jadranom učiniti sigurnijim i ugodnijim, a savjeti koji slijede dobro će doći i onima koji su već boravili na crnogorskom primorju.

Naš ovogodišnji popis marina na crnogorskoj obali sadrži marine u Baru, Budvi, Kotoru i Tivtu. Crnogorske marine su po pravilu kvalitetno građene i smještene na izvrsnim lokacijama, tako da geografski pokrivaju cijelo crnogorsko primorje a u isto vrijeme predstavljaju dobar prirodni zaklon u slučaju nevremena. Raspoložu dobrim vezovima, navozima i dizalicama, pumpama za snadbijevanje plovnih objekata gorivom, radionicama za opravku jahti i čamaca, prodavnicama specijalizovane opreme za jahte i čamce, restoranima i kafićima, a ponuda se iz godinu u godinu povećava.

MARINA U BARU

Prije uplovljenja u crnogorske marine obavezno koristite važeće nautičke karte i publikacije.

Za sigurne dubine u marinama konsultujte njihove vlasnike.

POMOĆ I INFORMACIJE: VHF CH16/CH24 – 085/9833 - 067 642 179 - 085/313-241

Da bi ste se bolje snašli i lakše uplovili u marine dajemo vam popis kontakt telefona važnijih crnogorskih marina:

Marina:	Telefon:	Mobilni:
Bar - "Marina"	085/ 317-786	069 207 562
Bar - "Sv. Nikola"	085/ 313-911	067 829 260
Bar - "Jug"	085/ 314-262	069 025 616
Bar – "Nautilus"	085/ 303-276	069 469 092
Budva	086/ 541-227	069 572 582
Kotor - "Marina Prčanj"	082/ 336 162	069 627 359
Tivat	082/ 671-039	067 521 771

MARINA U ZELENICI

Da bi ste se bolje snašli odnosno dobili potrebne informacije o svim turističkim sadržajima koje nudi Crna Gora, dajemo vam kontakt telefone turističkih centara svih primorskih gradova:

Turistički centar:	Kontakt telefon:
Ulcinj	085/412-595
Bar	085/312-912
Budva	086/402-550
Tivat	082/671-324
Kotor	082/325-952
Herceg Novi	088/350-840

**UDALJENOSTI, IZRAŽENE U NAUTIČKIM MILJAMA, IZMEĐU
VAŽNIJIH LUKA/MARINA NA CRNOGORSKOM PRIMORJU,**

LUKE/ MARINE	Bar	Ulcinj	Petrovac	Budva	H. Novi	Zelenika	Risan	Kotor	Tivat
Bar	-	12	10	16	33	34	42	44	38
Ulcinj	12	-	22	28	45	46	54	56	50
Petrovac	10	22	-	6	23	24	32	30	28
Budva	16	28	6	-	17	18	26	28	22
H. Novi	33	45	23	17	-	1	9	11	5
Zelenika	34	46	24	18	1	-	8	10	4
Risan	42	54	32	26	9	8	-	2	4
Kotor	44	56	30	28	11	10	2	-	6
Tivat	38	50	28	22	5	4	4	6	-

1 Nm = 1.852 metra

**SAVJETI ONIMA KOJI PLANIRAJU
DA IZNAJME PLOVNI OBJEKAT**

Svim početnicima savjetujemo da se, ukoliko su odlučili da unajme plovni objekat radi krstarenja crnogorskom obalom, ne ustručavaju i da obavezno pitaju ono što ne znaju.

Pripremajući se za plovidbu moraju pažljivo izabrati yachting klub od kojeg će unajmiti plovni objekat, izabrati iskusnog skipera, odlučiti koliki je plovni objekat odgovarajući za njihovo krstarenje, znati što je obavezna oprema i o čemu treba da vode računa prilikom preuzimanja plovnog objekta kao i što je najvažnije da ponesu sa sobom da bi plovidbu učinili što sigurnijom i ugodnijom.

Prilikom preuzimanja plovnog objekta važno je da sa skiperom prođete sledeće osnovne tačke: smještaj i način rukovanja pojasevima za spašavanje, vatrogasnim aparatima, kutijom prve pomoći, raketama za signalizaciju, zatim da se upoznate sa radom brodske VHF/VHF DSC radio-stanice, drugim navigacionim uređajima i instrumentima, smještajem navigacionih karata i potrebnog pribora, radom sidra i sidrenog vinča itd.

Ne bojte se i da više puta postavite pitanje na koje niste dobili zadovoljavajući odgovor.

VAŽNI BROJEVI TELEFONA:

Ime:	Telefon:	Mobilni:
Uprava pomorske sigurnosti - Bar	085/313-241	067 642 179
Koordinacioni centar traganja i spašavanja na moru (MRCC BAR)	085/9833	067 642 179
Obalna radio stanica "BARRADIO"	085/313-088	067 642 179
Lučka kapetanija - Bar	085/312-733	069 290 274
Lučka kapetanija - Kotor	082/304-312	069 681 504
Hidrografski institut	088/640-135	069 063 445
Mornarice RCG - Lepetane	088/872-287	067 874 740
Operativni centar		
Mornarice RCG - Kumbor		

Ime:	Telefon:
Policija	92
Vatrogasna služba	93
Hitna pomoć	94
Opšte informacije	988

Ime:	Telefon:	Mobilni:
Sekretarijat Koordinacionog tijela obalske straže RCG - Bar	085/312-790	067 284 162
Operativni centar Granične pomorske policije (GPP) - Podgorica	081/247-689	067 284 162
Regionalni centar za obuku ronilaca i podvodno razminiranje - Bijela	088/683-477	067 284 717
Služba za vanredne situacije i civilnu bezbjednost RCG - Podgorica	081/247-132	067 284 499

Ime:	Mobilni:
PC GPP - Božaj/Virpazar	067 284 193
PC GPP - Herceg Novi	067 285 275
PC GPP - Kotor	067 285 273
PC GPP - Budva	067 284 258
PC GPP - Bar	067 284 256
PC GPP - Ulcinj	067 284 196

Ime:	Telefon:	Mobilni:
Lučka ispostava Ulcinj	085/421-780	069 290 258
Lučka ispostava Budva	086/451-227	069 290 257
Lučka ispostava Virpazar	081/711-126	069 290 278
Lučka ispostava Tivat	082/671-262	069 040 063
Lučka ispostava Zelenika	088/678-276	069 086 220

DODATAK

PROPISI O ČAMCIMA I NAKNADE

Čamac koji podliježe obavezi upisa u upisnik čamaca može ploviti obalnim morem i unutrašnjim vodama ako je njegova sposobnost za plovidbu utvrđena po odredbama Uredbe o čamcima, ako posjeduje Dozvolu za plovidbu i ako njime upravlja stručno osposobljeno lice – voditelj čamca.

Smatra se da je čamac sposoban za plovidbu, u određenim granicama plovidbe i za određenu namjenu, ako njegova konstrukcija, plovna svojstva, pogonski i drugi uređaji i oprema odgovaraju odredbama Uredbe.

Novoizgrađeni čamac namijenjen za privredne svrhe, kao i postojeći čamci koji mijenjaju namjenu radi obavljanja privredne djelatnosti, sposobni su za plovidbu ako njihova konstrukcija, plovna svojstva, pogonski i drugi uređaji i oprema odgovaraju odredbama Tehničkih pravila o gradnji čamca, koje donosi Uprava pomorske sigurnosti. Sposobnost čamca za plovidbu utvrđuje se tehničkim pregledom od strane survejora Uprave – Odsjek tehničkog inspektorata Tivat.

Čamci podliježu osnovnom, redovnom i vanrednom pregledu. Osnovni pregled čamca obavlja se na suvom i u vodi, a redovni i vanredni po pravilu na vodi, osim ako organ koji obavlja pregled čamca (Uprava) utvrdi da je stanje čamca takvo da isti treba pregledati na suvom ili se radi o čamcu za privredne svrhe. Pregled čamaca obavlja se na zahtjev vlasnika uz naknadu.

Čamac mora biti upisan u upisnik koji vodi lučka kapetanija, odnosno ispostava, na osnovu čega vlasnik čamca, koji mora biti stručno osposobljan, dobija Dozvolu za plovidbu.

**CIJENOVNIK PREGLEDA ČAMACA ZA
NEPRIVREDNE I PRIVREDNE SVRHE**

01. Čamci za neprivredne svrhe i sport i razonodu plaćaju sledeće tarife:

do 4 metra	100,00 EUR
od 4 do 6 metara	130,00 EUR
od 6 do 8 metara	170,00 EUR
od 8 do 10 metara	220,00 EUR
od 10 do 12 metara	260,00 EUR
preko 12 metara - ispod 15 BT	300,00 EUR

- Osnovni i vanredni pregled vrši Uprava. Vanredni pregled se naplaćuje 50 % tarifnog stava osnovnog pregleda. Redovni pregled i produženje Dozvole za plovidbu čamaca za sport i razonodu vrše lučke kapetanije, svakih 5 godina.

02. Čamci za privredne svrhe (prevoz putnika), čiji se redovni pregled vrši svake godine plaćaju iste tarife kao pod brojem 01.

03. Ribarski čamci, izgrađeni od drveta, čiji se redovni pregled vrši svake godine, plaćaju iste tarife kao pod brojem 01.

- Osnovni, redovni i vanredni pregled vrši Uprava. Produženje Dozvole za plovidbu vrše lučke kapetanije.

CIJENOVNIK PREGLEDA RIBARSKIH BRODOVA

Ribarski brodovi (preko 15 BT), izgrađeni od drveta, čiji se redovni pregled vrši svake godine, plaćaju po BT, sledeće tarife:

osnovni pregled	15,00 EUR
vanredni pregled	6,00 EUR
redovni pregled	12,00 EUR

Ribarski brodovi (preko 15 BT), izgrađeni od čelika, čiji se redovni pregled vrši svakih 5 godine, a kontrolni svake godine, plaćaju po BT sledeće tarife:

osnovni pregled	15,00 EUR
vanredni pregled	6,00 EUR
godišnji kontrolni pregled	8,00 EUR
redovni pregled	12,00 EUR

Baždarenje brodova po UPS i TMC 69, za brodove do 500 BT, naplaćuje se 450,00 EUR.

Vlasnici ne mogu dobiti svjedočanstva odnosno dozvole za plovidbu prije nego izmire obaveze po ovom cjenovniku kao i naknadu za korišćenje objekata bezbjednosti plovidbe (Light Dues).

Za svaku ponovljenu intervenciju zbog nepripremljenosti plovnog objekta za pregled naplaćuje se 25 % tarifnog stava zahtijevanog pregleda.

NAPOMENA: ZA SVE INFORMACIJE OBRATITE SE NA TELEFON UPRAVE POMORSKE SIGURNOSTI U TIVTU (TEHNIČKI INSPEKTORAT) 082/671-252, U VREMENU OD 07h00 DO 15h00.

**VISINA NAKNADE ZA KORIŠĆENJE OBJEKATA
BEZBJEDNOSTI PLOVIDBE NA PLOVNIM
PUTEVIMA U OBALNOM MORU RCG**

Vlasnici, odnosno korisnici, brodova obalne plovidbe, pod domaćom zastavom, kao i ribarski brodovi, plaćaju godišnju naknadu u iznosu od 3,00 EUR po dužnom metru.

Vlasnici čamaca upisanih u upisnik čamaca za privredne i neprivredne svrhe, prilikom svakog osnovnog i redovnog pregleda čamca, odnosno produženja važenja Dozvole za plovidbu, kao i vanrednog pregleda, plaćaju naknadu , i to:

čamci sa vanbrodskim pogonom ili bez njega	1,00 EUR po dužnom metru
čamci sa ugrađenim pogonskim uređajem	2,00 EUR po dužnom metru

Vlasnici jahti prilikom prvog upisa ili redovnog pregleda, odnosno produžetka Dozvole za plovidbu, plaćaju godišnju naknadu u iznosu od 3,00 EUR po dužnom metru.

Za strane jahte i čamce prilikom izdavanja Dozvole za plovidbu u obalnom moru Republike Crne Gore plaća se za prvi mjesec naknada po dužnom metru plovnog objekta 2,00 EUR, a za svaki naredni mjesec se uvećava za po 1,00 EUR. Ako se plati jednokratna godišnja naknada u tom slučaju iznosi 6,00 EUR po dužnom metru.

- Naknadu za korišćenja objekata bezbjednosti plovidbe propisanom ovom Uredbom, obračunava i naplaćuje Uprava pomorske sigurnosti, u korist Budžeta Republike Crne Gore.

**SVJEDOČANSTVA, OVLAŠĆENJA, DOZVOLE,
NAKNADE, ODOBRENJA, UGOVORI, LEGITIMACIJE,
OPREMA I OSTALA BRODSKA SVJEDOČANSTVA**

Ime:	Datum izdavanja:	Važi do:
Svjedočanstvo o sposobnosti čamca za plovidbu		
Ime:	Datum izdavanja:	Važi do:
Dozvola za plovidbu čamcem		
Ime:	Datum izdavanja:	Važi do:
Dozvola za rad radio-stanice na plovnom objektu		
Ime:	Datum izdavanja:	Važi do:
Ovlašćenje o osposobljenosti za voditelja čamca		
Ime:	Datum izdavanja:	Važi do:
Naknada za korišćenje objekata bezbjednosti plovidbe (light dues)		
Ime:	Datum izdavanja:	Važi do:
Odobrenje za krstarenje i zadržavanje strane jahte/čamca u obalom moru RCG		
Ime:	Datum izdavanja:	Važi do:
Ugovor o vezu u marini		
Ime:	Datum izdavanja:	Važi do:
Ronilačka legitimacija		
Oprema čamca ili jahte	Rok trajanja:	Važi do:
Ostala brodska svjedočanstva	Datum izdavanja:	Važi do:

PANORAMA BARA

Na kraju, ne zaboravite da je za sigurnost plovidbe najvažniji način plovidbe, a on zavisi najviše od osposobljenosti posade i ispravnosti plovnog objekta.

Uvijek, doslovno uvijek, imajte na umu da ne smijete precijeniti svoje mogućnosti, jer se uslovi plovidbe mogu promijeniti (nagore) vrlo brzo, a onda za neiskusnu posadu nastupaju grdni problemi.

Ne pretjerujte ni sa dužinom dnevne rute. Previše milja puta po lijepom ljetnjem danu može kao rezultat imati glavobolju, sunčanicu ili opekotine.

www.msd-ups.org

Izdaje:

Uprava pomorske sigurnosti - Bar

Pripremili:

Rakočević Kap. Krsto

Direktor

Uprava pomorske sigurnosti

Ratković Kap. Predrag

Načelnik Službe traganja i spašavanja na moru

Uprava pomorske sigurnosti

Tiraž:

500 primjeraka

Štampa:

"CICERO" - Cetinje